

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัย “การศึกษาวิเคราะห์พุทธวิธีในการแก้ไขปัญหามารยาทของเยาวชน” เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ เชิงลึก (Indepth Interview) และการสนทนากลุ่มย่อย มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษา ปัญหา สาเหตุ และผลกระทบที่เกิดจากมารยาทของเยาวชน ๒) เพื่อศึกษาพุทธวิธีในการแก้ไข ปัญหามารยาทของเยาวชน ๓) เพื่อศึกษาวิเคราะห์พุทธวิธีในการแก้ไขปัญหามารยาทของ เยาวชนบ้านสบเตี๊ญ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ปัญหา สาเหตุ และผลกระทบที่เกิดจากมารยาทของเยาวชน พบว่ามารยาทของ เยาวชน หมายถึง การกระทำของเยาวชนที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต และทรัพย์สินของบุคคล อื่น ผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งต่อร่างกายและจิตใจของผู้ถูกรบกวนและคนที่อยู่รอบข้าง เป็นเหตุหรือเป็น สิ่งที่น่าเศร้าให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่เยาวชน โดยการทำความชั่วร้ายร่างกาย ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้ง ทางร่างกาย วาจา จิตใจ หรือทางเพศ และนำมาซึ่งอันตรายหรือความทุกข์ทรมานต่อผู้ถูกรบกวนทั้ง ด้านร่างกายและจิตใจ มารยาทเป็นลักษณะพฤติกรรมที่ปลดปล่อยความโกรธ ความกลัว และ ภาวะหวาดหวั่นไปยังบุคคลอื่น ขาดการยับยั้งชั่งใจจนเป็นเหตุให้บุคคลอื่นเดือดร้อน ด้วยการทำ อันตรายบุคคลอื่น ผลทำให้ผู้ถูกรบกวน บาดเจ็บต่อร่างกาย เช่น การตบ ผลัก ตี ตะ โดย เป็นต้น ซึ่ง อาจเป็นอันตรายสาหัสจนถึงแก่ชีวิตได้

แนวคิดเรื่องสาเหตุมารยาทในทางพระพุทธศาสนา แสดงไว้ในหมวดธรรม อายุมุข ๖ ระบุว่าเหตุผลแห่งมารยาท เป็นหนทางแห่งความเสื่อม มี ๖ อย่าง ๑) การติดเหล้าและ ของมีเมา ๒) การชอบเที่ยวกลางคืน ๓) การชอบเที่ยวดูการละเล่น ๔) การติดการพนัน ๕) การคบ คนชั่วเป็นมิตร ๖) การเกียจคร้านในหน้าที่การงาน เป็นสาเหตุมารยาทที่ต้องละเว้นอย่างเด็ดขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็เยาวชน แต่สภาพปัญหามารยาทของเยาวชนในสังคมไทยกลับปฏิบัติ ตรงกันข้าม เพราะเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มปัญหาล้วนเสพติดอบายมุขครบทุกข้อ จึงแสดงให้เห็นชัดเจนถึง ปัญหามารยาทที่กำลังเกิดขึ้นกับเยาวชนในสังคมไทยปัจจุบัน

สาเหตุของมารยาทมาจากความอ่อนแอที่มีอยู่ในชุมชน ความไม่มีศีล สมาธิ ปัญญา อันเกิดจากมนุษย์ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ หน่วยสัมพันธ์ทางครอบครัว โรงเรียน ชุมชน วัด สถาบัน

เหล่านี้ได้อ่อนแรง การมีพฤติกรรมที่เป็นต้นแบบไม่พึงประสงค์ การละเลยไม่เอาใจใส่ การขาดความเข้าใจในการฝึกฝนอบรม หรือการให้การศึกษามากเกินไป รวมทั้งสภาพครอบครัวที่มีฐานะยากจน หรือการอาศัยอยู่ใกล้สภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด อยู่ในชุมชนที่มีปัญหา เป็นแหล่งเสื่อมโทรม มั่วสุมอบายมุข การเสพสื่อบอมเมาต่าง ๆ มีความคึกคะนอง จึงเป็นเหตุให้เกิดความประมาท และมีกัลยาณมิตร ส่วนปัจจัยภายใน เยาวชนมีค่านิยมที่ไม่ดี หลงไหลไปตามกระแสวัตถุ สื่อต่าง ๆ การบริโภคนิยมสมัยใหม่ ส่งเสริมค่านิยมการปฏิบัติตน แล้วไปลดทอนระเบียบวินัย ศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ทรงคุณค่าและดีงามต่าง ๆ ให้ลดน้อยลง เยาวชนหลงหลวมเรื่องศีล จิตสำนึกในการใฝ่ดี คือสำนึกในการมองเห็นตระหนักถึงปัญหาและสาเหตุทำให้ขาดสติ ขาดการปรับพฤติกรรมที่เหมาะสม ขาดเหตุผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อศีลธรรมอันดีงาม มีมูลเหตุมาจากอวิชชา ความโลภ ความโกรธ ความหลง เมื่อเยาวชนประสบกับเหตุปัจจัยทั้งภายนอกและภายในดังกล่าวแล้ว จึงทำให้มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ผิดพลาด ตกต่ำ เสื่อมทราม แสดงออกด้วยการดื้อรั้น ไม่อยู่ในโอวาท ละเมิดกฎกติกาต่าง ๆ ของสังคม มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ต่าง ๆ และจะตกอยู่ในสภาพความล้มเหลวในชีวิต ในที่สุดนำไปสู่ปัญหาความรุนแรง เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงของเยาวชน ด้านปัญหาทางเพศ ยาเสพติด การพนัน และอาชญากรรม

ผลกระทบจากปัญหาความรุนแรงของเยาวชน มีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคมประเทศชาติมากมาย เป็นปัญหาที่กำลังลุกลาม และเป็นปัญหาระดับชาติ มีผลกระทบต่อความปกติสุขของตนเองและบุคคลอื่น นับว่าเป็นภัยร้ายใกล้ตัว ซึ่งมีความรุนแรงและแผ่ขยายออกไปมากยิ่งขึ้นทุก ๆ วัน ทั้งได้เพิ่มระดับความรุนแรงอย่างน่าสะพรึงกลัว ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ที่สังคมทุกภาคส่วนต้องให้ความจริงจังต่อปัญหาเหล่านี้อย่างเร่งด่วน โดยที่เยาวชนคืออนาคตของชาติ คุณค่าของเยาวชนประเมินไม่ได้ แต่ในขณะที่เยาวชนหลงผิด มั่วเมาหล่มหลง และแสดงออกอย่างรุนแรงร้ายกาจ ย่อมนำความเดือดร้อนและก่อภัยพิบัติมาสู่สังคมประเทศชาติอย่างคาดไม่ถึง ทั้งนี้ระดับความรุนแรงของปัญหาเยาวชนในสังคมไทย ต้องได้รับการควบคุมและเข้าไปจัดการแก้ไขโดยทันที

พุทธวิธีในการแก้ปัญหาความรุนแรงของเยาวชน แนวคิดเชิงพุทธเพื่อป้องกันความรุนแรง ได้แก่ หลักควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา คือ ศีล ๕ ได้แก่ ห้ามเบียดเบียนบุคคลอื่นให้ได้รับความเดือดร้อน ห้ามลักขโมยของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ห้ามล่วงละเมิดของรักของหวงบุคคลอื่น ห้ามพูดเท็จ ห้ามเสพของมีนเมา เสมือนหนึ่งเยาวชนได้ทำประกันชีวิตด้วยความเป็นพุทธบริษัท ซึ่งเป็นหลักประกันที่ไม่ต้องกลัวการตกไปสู่อบาย และความมีสติ ป้องกัน ความรุนแรงทางจิต ป้องกันความหล่มหลงมัวเมา ขาดการควบคุมตนเอง ขาดวินัยในการดำเนินชีวิต พร้อมกันนี้ยังใช้หลักการปฏิบัติส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติเจริญก้าวหน้า ปลอดภัย ปลอดภัย เพิ่มพูนความดีแก่ผู้ปฏิบัติ ได้แก่ เมตตา กรุณา คือความรัก ความ

ปรารถนาดีต่อบุคคลอื่นให้พ้นจากภัยอันตราย สัมมาอาชีวะ คือ การประกอบอาชีพสุจริตไม่ผิดกฎหมายและศีลธรรม กามสังวร คือการควบคุมตนเองด้านกามารมณ์ ไม่ล่วงสิทธิของบุคคลอื่นทางเพศ สัจจะคือการพูดความจริง สติสัมปชัญญะ คือความระลึกได้และความรู้ตัว มีแนวคิดคำสอนสำคัญเพื่อพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้าประสบผลสำเร็จเจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป เรียกว่า จักร ๔ คือ การเลือกอยู่ถิ่นที่เหมาะสม การคบหาเสวนาคนดี การตั้งตนไว้ถูกวิธี การมีทุนดีได้เตรียมไว้ คือความมีสติปัญญา ความถนัดและร่างกายดี ดังนั้น เยาวชนเป็นวัยที่มีปัญหาและต้องการฝึกฝนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยการแก้ไขเหตุปัจจัยภายนอกและภายในให้เป็นไปในด้านที่ดีงาม ทั้งเพื่อการแก้ไขป้องกัน และส่งเสริมพัฒนาไปพร้อมกัน

วิเคราะห์พุทธวิธีในการแก้ไขปัญหาคาเรนแรงของเยาวชน กระบวนการแก้ไขปัญหาคาเรนแรงของเยาวชนด้วยพุทธวิธี ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การมีสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และกัลยาณมิตร ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย การสร้างจิตสำนึก (สมาธิ) การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม (ศีล) การเพิ่มพูนคุณธรรมความดี และรักษาคุณธรรมความดี ด้วยการฝึกฝนในด้านจิต (สมาธิ) การศึกษาที่มุ่งต่อการฝึกฝนและพัฒนาในด้านการรู้ความจริง (ปัญญา) แก้ไขในส่วนปัจจัยภายใน (Personal Factor) ปฏิบัติตามแนวทางแก้ไขปัญหาคาเรนแรงของเยาวชน ด้วยหลักปธาน ๔ (กรอบแนวคิดพุทธวิธี ๒ ป ๒ ร) ดังนี้ ๑) ป้องกัน : ไม่ให้เกิดความคาเรนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว และใช้มาตรการวิธีทางต่าง ๆ ป้องกันก่อนที่ปัญหาคาเรนแรงจะเกิดขึ้น ๒) ปราบปราม : ใช้แนวทางยุติกำจัดเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำที่รุนแรง ยังให้โอกาสและเห็นความสำคัญ บุคคลที่เป็นเยาวชนยังมีโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาความคิด จิตใจ ด้วยคุณธรรมจริยธรรมได้ หากเพื่อความเหมาะสมกับเหตุการณ์ก็ต้องปราบปรามให้เห็นผล ๓) รักษา : เยียวยาเยาวชนด้วยการใช้หลักพุทธวิธีด้วยการนำหลักธรรม : ความสามัคคี หลักอปริหานิยธรรม ๗ หลักพรหมวิหาร ๔ หลักสังคหวัตถุ ๔ และดำเนินตามแนวทางอริยสัจ ๔ ๔) เร่งสร้าง : พลังไฟดี สร้างกำลังใจ เอาชนะจิตใจอารมณ์ไฟต่ำ เพื่อเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยวิธีที่สร้างสรรค์ สามารถนำมาบูรณาการใช้ให้เกิดผลตามเป้าหมาย เพื่อการยุติและแก้ไขปัญหาคาเรนแรงของเยาวชนได้เป็นลำดับขั้นตอน โดยกระบวนการแก้ไขปัญหาคาเรนแรงของเยาวชนที่ถูกต้อง ตรงวัตถุประสงค์จะต้องเสริมพลังภายในให้มีความแข็งแกร่ง ยังต้องพัฒนาเยาวชนด้วยหลักไตรสิกขา ดังนี้

ไตรสิกขา เป็นกระบวนการในการฝึกฝน อบรม พัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีศีล สมาธิ และปัญญา ถือว่าเป็นวิธีการที่ทำให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างบูรณาการ จัดระเบียบความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกันในสังคม ให้เหมาะกับการพัฒนา เอื้อให้โอกาสในการที่จะพัฒนา และการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ที่จะปกป้องไม่ให้พฤติกรรมไม่ดีและเอื้อต่อการมีพฤติกรรมที่ดีที่พึงประสงค์ โดยหลักศีล ๕ หลักของสมาธิ คือความมั่นคงในจิตใจ อารมณ์ เป็นคุณภาพของจิตใจที่ดีงาม เข้มแข็ง เบิกบาน แจ่มใส ไม่เครียด สงบ สันติ มีความสุขในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ซึ่งจะเป็นพลังใน

การพัฒนาและสร้างสรรค์ หลักของปัญญา คือ ความรู้สัจธรรมความจริงของชีวิตด้วยความมีสติ มีสมาธิ การเรียนรู้ด้วยการใส่ใจคิดวิเคราะห์ แยกแยะได้ เข้าใจ ใช้ถูก เป็นผู้มีสติปัญญาพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งเหตุปัจจัยที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นคือ การแสวงหาปัญญา ความรู้ ความเห็นที่ถูกต้อง (สัมมาทิฐิ) ดังนั้น เยาวชนจะเข้าใจปัญญา ๓ ฐานหรือไตรสิกขา ดังนี้ ๑) ฐานกาย เป็นการออกกำลังกายหรือดูแลร่างกายของตนเองให้ถูกต้อง ๒) ฐานใจ จำเป็นต้องฝึกใจให้เข้มแข็ง ๓) ฐานคิด เป็นการคิดดี ถูกต้อง โดยมีกระบวนการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน (บวร) การพัฒนาคุณธรรมของเยาวชน ในส่วนโรงเรียนต้องจัดกิจกรรมให้เป็นโรงเรียนวิถีพุทธ มีบรรยากาศสะอาด ร่มรื่น ยังผู้ปฏิบัติมีระเบียบ วินัย มีความซื่อสัตย์ เสียสละ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ใช้หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญาอย่างบูรณาการ เยาวชนได้เรียนรู้ผ่านการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน โดยผ่านกระบวนการสร้างกลไก การขับเคลื่อนเครือข่ายเยาวชนคนไผ่ดีในชุมชน ทำให้มีการกิน อยู่ ดู ฟังเป็น รู้เข้าใจในคุณค่าอย่างแท้จริง ด้วยมรรค (พุทธวิธี) ด้วยสร้างจิตสำนึก (สมาธิ) โดยพัฒนาด้านวัตถุและยกระดับจิตใจเยาวชนไปพร้อม ๆ กัน ได้แก่ ๑) ด้านการศึกษา : ต้องพัฒนาการศึกษาให้สูงพร้อมกับการพัฒนาจิตใจ ๒) ต้องควบคุมสื่อต่าง ๆ ให้คิด พูดและปฏิบัติในสิ่งที่เหมาะสมในด้านจิตสำนึก ๓) สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดต่อการสร้างปลูกจิตสำนึกของเยาวชน ๔) การปรับพฤติกรรม (ศีล) มุ่งหมายที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชน ในอันที่ไม่พึงประสงค์ให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เป็นคนที่มีกาย วาจา ใจที่สะอาด เรียกว่า ศีล แปลว่า ปกติ คือทำกายและวาจาให้เป็นปกติให้เรียบร้อย

ดังนั้น กระบวนพัฒนาด้วยพุทธวิธีดังกล่าว สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาความรุนแรงของเยาวชนได้ ด้วยหลักปธาน ๔ (ป้องกัน ปราบปราม รักษา เร่งสร้าง) และหลักธรรมที่ได้นำหลักไตรสิกขาเป็นหลักปฏิบัติสำคัญ มาใช้ในการพัฒนาเยาวชน ซึ่งใช้ได้อย่างมีผลสัมฤทธิ์ดียิ่ง ดังแสดงมาด้วยเหตุคือการสร้างสรรค์ปัจจัยภายนอกและสิ่งแวดล้อมปัจจัยภายในให้เพิ่มพูนและมั่นคง เยาวชนจะพึงได้รับความเจริญในชีวิตและอนาคตแน่นอน

บูรณาการพุทธวิธี ในการแก้ปัญหาความรุนแรงของเยาวชน การพัฒนาเยาวชนด้วยหลักไตรสิกขา ๓ ฐาน เป็นกระบวนการแก้ปัญหาความรุนแรงของเยาวชน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ หรือสมรรถนะ มีประสิทธิภาพ และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามหลักไตรสิกขา คือ กาย (กายกรรม) คำพูด (วจีกรรม) ใจ ความคิด (มโนกรรม) เป็นข้อปฏิบัติสำหรับเยาวชน การศึกษาข้อปฏิบัติที่พึงศึกษา ๓ อย่าง ได้แก่ ๑) อธิศีลสิกขา (ศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้องดีงาม) ๒) อธิจิตตสิกขา (ศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ) ๓) อธิปัญญาสิกขา (ศึกษาเรื่องปัญญา อบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง) วิเคราะห์การวางแผนพุทธวิธีในการแก้ปัญหาความรุนแรงของเยาวชน ซึ่งพุทธวิธีเป็นหลักการในการใช้วางแผน การแก้ปัญหาความรุนแรงได้จริง โดยสามารถจำแนกแยกแยะนำเสนอด้วยการวิเคราะห์ หลักการประการที่ ๑ เมตตามโนกรรม การดำริในการมุ่งกระทำเพื่อ

สร้างสรรค์ โน้มนำให้เยาวชนเป็นผู้ประพาสดี ละเว้นความชั่ว หลักการประการที่ ๒ สามัคคีธรรม หลักการประการที่ ๓ การสร้างสัมมาทิฐิ ความเห็นที่ถูกต้องเพื่อการปฏิบัติตน ดำรงชีวิต ด้วยการละเลิกจากอบายมุขและพฤติกรรมที่นำไปสู่ความเสื่อม

การใช้พุทธวิธีเป็นหลักคิดและเป็นวิธีการแก้ปัญหา นั้น เริ่มจากการตั้งเมตตาตามโนกรรม การมุ่งประโยชน์ในการช่วยเหลือให้เยาวชนได้รู้ผิดชอบชั่วดี สิ่งไม่ควรละ สิ่งไม่ควรปฏิบัติด้วยความมุ่งมั่นจริงจังด้วยศีลสิกขา จิตสิกขา ปัญญาสิกขา เป็นพื้นฐานของผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แนวทางของอริยสัจ คือรู้ปัญหา รู้เหตุของปัญหา รู้ว่าปัญหานั้นแก้ได้ และรู้วิธีการในการแก้ปัญหา โดยการชี้ให้เห็นคุณโทษ การให้เวลา การเข้าประชุม หลักสามัคคีธรรม หลักเมตตา คือคิดด้วยเมตตา พูดด้วยเมตตา ปฏิบัติด้วยเมตตา การสร้างสรรค์บรรยากาศที่เอื้อและเร่งให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในการทำ ความดีละความชั่ว เปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และมีหมู่แห่งกัลยาณมิตรร่วมในการทำกิจกรรม สร้างสรรค์ประโยชน์ คือมีมิตรดี มีผู้ปกครองดี มีครูบาอาจารย์ดี ละเว้นการคบคนพาล สอนให้คบบัณฑิต จะก่อให้เกิดความรู้ จนได้เยาวชนที่เป็นต้นแบบได้ ใช้หลักธรรมพุทธวิธีทั้งในระดับการคิด การพูด การกระทำที่สุจริตและเป็นขั้นตอน เป็นการใช้ปัญญาและเมตตาธรรมบูรณาการกับกิจกรรมที่ดี ความแยบคายในการคัดสรร ซึ่งได้มาจาก การระดมความคิด การหมั่นประชุมการยกย่องคนดี การเร่งคุณธรรมความดี และการรักษาคุณงามความดีนั้นไว้ให้คงอยู่กับสังคม

รูปแบบการแก้ไขปัญหาคาใจความรุนแรงของเยาวชนบ้านสบเตี๊ญ โดยผ่านกระบวนการดำเนิน ขยายกิจกรรม ๗ กิจกรรม สามารถบูรณาการเข้ากับหลักปธาน ๔ ได้แก่ ป้องกัน ปราบปราม รักษา เจริญสร้าง ดังนี้ ทำงานเชิงรุกและลึก เน้นการจัดกิจกรรมในชุมชน : มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมโดยมีจิตอาสา จัดเป็นการเร่งสร้าง ภูมิคุ้มกันให้ชีวิต ด้วยการใช้คุณธรรม เจริญสร้างสติปัญญาความเห็นถูกต้องตามหลักธรรมของคนดี คือรู้จักเหตุของความดี การสร้างกิจกรรม สร้างฐานคิดจิตใจ ดังคิดว่าพัฒนา คนต้องพัฒนาที่จิตใจจึงจะพัฒนาได้ถาวร เมื่อสร้างให้เยาวชนมีจิตอาสา ตั้งใจปฏิบัติงานโดยไม่หวังผลตอบแทน

กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ : โครงการเครือข่ายชุมชนคนใจดี มีภาระงาน มีกิจกรรมในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ มีจิตอาสา ทำงานไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน จัดเป็นการเร่งสร้าง คุณธรรมจากภายใน เจริญสร้างพลังใจดี ตรงกับหลักธรรมของคนดี ข้อความเป็นผู้รู้จักชุมชน เยาวชนต้องรู้ว่าควรประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร ในการอยู่ร่วมกันในชุมชนและปลูกฝังคุณธรรมความดีด้วยความปรารถนาดีให้เกิดขึ้น

กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่เป็นสมาชิกของเครือข่าย และชุมชน จัดเป็นการเร่งสร้าง สติปัญญา ความรู้ที่ถูกต้อง ความรู้เท่าทันว่าสิ่งใดดี ชั่ว ประโยชน์ ไม่ใช่ประโยชน์ จำแนกแยกแยะได้ ตามหลักธรรมของคนดี ข้อรู้จักเหตุ รู้หลักความจริง รู้หลักการ รู้

หลักเกณฑ์ รัฐธรรมนูญแห่งธรรมดา รัฐธรรมนูญแห่งเหตุผล และหลักการที่จะทำให้เกิดผล ปลุกฝังคุณธรรมที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้นในเยาวชน

การศึกษาจัดเป็นการปราบปราม การศึกษาทำให้เกิดความรู้เป็นแสงสว่างปราบปราม ความเห็นผิด นานัปการ ตรงกับหลักเร่งสร้าง สติ เป็นสิ่งสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความรู้ตัวทั่วพร้อม คือ อาการที่จิตนึกถึงสิ่งที่จะทำ จะพูดได้ตลอดเวลา เป็นอาการที่จิตไม่หลงลืม ยับยั้งชั่งใจได้ ไม่เลินเล่อพลั้งเผลอ ป้องกันความไม่ประมาท กิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของเด็กและเยาวชน จัดเป็นการป้องกันไม่ให้มีพฤติกรรมมั่วสุม เสพ อบายมุข ตามหลักศีล ข้อที่ ๕ คือต้องการให้ละเว้นจากการสิ่งเสพติดของมีเมาต่าง ๆ จัดเป็นการปราบปราม การแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดในชุมชน เพราะเมื่อรับรู้พิษภัยของยาเสพติดก็จะละเลิกได้ ตรงกับหลักธรรมของคนดี ข้อรู้กาล รับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมบ้าน เพราะกระทำผิดถูกกาลเวลา ถูกบุคคล ถูกชุมชน ปราบปรามแก้ไขให้เกิดความรู้ที่ถูกต้องจะช่วยแก้ไขความหลงผิดได้กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า จัดเป็น การรักษาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรที่ต้องพึ่งพาอาศัยใช้ร่วมกัน รักษาคุณธรรมการอยู่ร่วมกันในสังคม ตรงกับหลักหัวใจเศรษฐกิจพอเพียง ข้อรักษาดี ไม่ให้ทรัพยากรธรรมชาติเสียหาย ละเว้นจากการเบียดเบียน การอนุรักษ์และพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติ และจัดเป็นการปราบปราม ความกระด้างของจิตใจ ลดความเห็นแก่ตัว เป็นการเพิ่มคุณธรรมคือความเมตตา จิตใจอ่อนโยน ตามหลักเบญจธรรม ข้อเมตตา ข้อกรุณาว่า ปราปรณาให้ผู้อื่นมีความสุข ช่วยเหลือให้พ้นจากทุกข์ อีกด้วยเพราะเยาวชนที่ทำกิจกรรมนี้เป็นผู้ที่ได้แสดงความเมตตา ปราปรณาดีและมีใจกรุณาช่วยเหลือให้พ้นจากทุกข์

กิจกรรมที่ส่งเสริมการฝึกอาชีพของเยาวชนที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายและชุมชน : จัดเป็นการรักษา เพราะได้ฝึกฝนเรียนรู้มรดกของท้องถิ่น ได้รักษาสืบทอดภูมิปัญญาของบรรพชน ได้เร่งสร้าง อุปนิสัยความขยันหมั่นเพียร ความอดทน เพราะได้ฝึกทักษะอาชีพ ได้พัฒนาความสามารถ ตามหลักหัวใจเศรษฐกิจพอเพียง ข้อดำรงชีวิตอย่างพอเพียง กิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้าน ตลอดจนจนถึงการแสดงนาฏศิลป์ของเด็กและเยาวชน จัดเป็นการปราบปรามปราบความแข็งกระด้างของจิตใจ ความรู้ร้อน มุทะลุ หุนหันพลันแล่นของเยาวชน ด้วยศิลปะดนตรี การปราบปรามความรุนแรงที่มีในจิตใจคนทุกคนโดยธรรมชาติให้อ่อนโยน ตามหลักเบญจธรรม ข้อความเมตตา กรุณา ผ่านความอ่อนโยน นุ่มนวลของดนตรี เสียงเพลง และศิลปวัฒนธรรมที่ละเอียดอ่อน

สเปเตนยังมียุทธวิธีการพิเศษกว่านั้นอีก นอกจากหลักพุทธวิธีปธาน ๔ ดังกล่าวแล้วก็คือ เครือข่ายเยาวชนคนไฝ่ดี TO BE NUMBER ONE เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มคนภายในหมู่บ้าน สเปเตนและองค์กรภายนอก มีหน้าที่ชักชวนเด็กและเยาวชนทำกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ตามความถนัด ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและห่างไกลจากยาเสพติด โดยวัตถุประสงค์และเป้าหมาย มี

ความสอดคล้องและใกล้เคียงกับชมรม TO BE NUMBER ONE ในทุกละห่อมหึงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก และเปลี่ยนชื่อเป็นเครือข่ายเยาวชนคนใฝ่ดี TO BE NUMBER ONE มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบ้านสบเตี๊น มุ่งเน้นยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันกลุ่มเสี่ยงไม่ให้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากเป็นพิเศษ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวถูกขับเคลื่อนผ่าน เครือข่ายเยาวชนคนใฝ่ดี TO BE NUMBER ONE ซึ่งปรากฏหลักฐาน ๔ ตามกรอบพุทธวิธี โดยโครงการฯสบเตี๊น นำมาใช้ในรูปแบบบูรณาการกับ ๗ กิจกรรม โดยถือหลักธรรมเป็นภาคหลักคิดแนวทางและมีกิจกรรมเป็นภาคปฏิบัติ

กระบวนการแก้ไขปัญหามารยาทของเยาวชนในพื้นที่เกิดปัญหาความรุนแรง สามารถนำพุทธวิธีและการส่งเสริมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่าง ๆ อาศัยการทำงานแบบบูรณาการ โดยใช้หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการทำงาน ประสานภาคีเครือข่ายต่าง ๆ มาหนุนเสริมการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายา สร้างกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณะ ให้รู้สึกว่ามีคุณค่า มีความสุขกับกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ จนเกิดการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาเป็นรูปธรรมทั้งในด้านคุณภาพของเยาวชนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ยุติปัญหาความรุนแรงได้สำเร็จ ชุมชนในพื้นที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี เศรษฐกิจเจริญรุ่งเรือง มีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต และมีความสุข ความสามัคคี ความเข้มแข็งของสมาชิกทางสังคมในพื้นที่ โดยการใช้หลักธรรมะบูรณาการและเชื่อมโยงทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจังและจริงใจ หลังจากผ่านกระบวนการแล้ว ปรากฏว่าเยาวชนดี พ่อแม่ดี ผู้ปกครองดี ชุมชนดี โรงเรียนดี จนในที่สุดชาวบ้านเลิกขายเหล้า ทั้งหมู่บ้านปลอดเหล้า ปลอดสิ่งเสพติด ทำให้ได้วิธีการจัดการ ได้หลักความคิด (องค์ความรู้ใหม่) ออกมาชุดหนึ่ง ได้แก่ “การแก้ไขปัญหามารยาทของเยาวชนของวัดสบเตี๊น” ได้ใช้กิจกรรมที่ไปเชื่อมโยงกันกับพุทธวิธีในการแก้ไขปัญหามารยาทของพระพุทธเจ้า คือหลักปธาน ๔ ได้แก่ ป้องกัน ปรามปราม รักษา เติบโตสร้าง โดยใช้หลักการในงานวิจัยนี้ไม่แตกต่างกัน ในขณะกิจกรรมภาคปฏิบัติได้เพิ่มหลักเบญจศีล เบญจธรรม ปัจจยภายนอก ปัจจยภายใน และหลักธรรมอื่น เช่นการฝึกสติ ร่วมมือกันสนับสนุนส่งเสริมจนประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพ สูง ซึ่งองค์ความรู้ใหม่นี้ เรียกว่า “องค์ความรู้ใหม่แบบสบเตี๊น (Sobtern Model)”

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

- ๑) ควรศึกษาวิจัยด้วยการสำรวจและการประเมินผล กิจกรรมสร้างสรรค์ ที่สามารถกระตุ้นความสนใจ ความชื่นชอบ ของเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มปัญหามารยาทด้านต่าง ๆ
- ๒) คัดสรรกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ และสามารถใช้ได้ผลจริง เผยแพร่เป็นต้นแบบ ให้กว้างขวางเข้าสู่กลุ่มเยาวชน โดยผสมผสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการทางสังคมที่เกี่ยวข้อง

๓) จัดกิจกรรมเสวนาวิชาการ “กระบวนการแก้ไขปัญหามลพิษของเยาวชนของวัดสบเตี๊น Model” พัฒนารูปแบบเพื่อใช้แก้ปัญหามลพิษในกลุ่มวัยอื่น ๆ ต่อไป

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมุ่งการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำมาตรการแก้ไข และป้องกันปัญหามลพิษของเยาวชน พร้อมทั้งแนวทางการช่วยเหลือ ด้วยการศึกษาวินิจฉัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึก นำข้อมูลในปัจจุบันมาประมวล วิเคราะห์ นำเสนอเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษในประเด็นต่อไป

๑) ควรมีการศึกษาวินิจฉัยเชิงคุณภาพ ถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนที่เคยกระทำผิด

๒) ควรศึกษาจากกลุ่มเยาวชนต้นแบบที่เคยกระทำผิดและกลับตัวได้ นำมาเป็นต้นแบบ

๓) ควรศึกษาเทคนิควิธีการจูงใจให้เยาวชน เกิดความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาตนเอง และไม่หวนกลับไปมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์อีก

๔) ควรศึกษากำหนดรูปแบบที่สามารถใช้เป็นหลักสูตร ในการบำบัดจิตใจเยาวชนผู้ประสบปัญหามลพิษ ทั้งผู้ถูกระทำหรือแม้เป็นกรณีเยาวชนผู้กระทำความผิด เพื่อแก้ไขเยียวยาให้ถูกต้องตามแนวทางพุทธวิธี และเผยแพร่ไปในวงกว้างเพื่อทำการแก้ไขและป้องกันต่อไป